

ע"פ 8416/20 - מוחמד סאמיעייאט נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8416/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת י' וילנר

המערער: מוחמד סאמיעייאט

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 19.10.2020 בת"פ 17893-08-19 אשר ניתן
על ידי כבוד השופטת ר' פוקס

תאריך הישיבה: כ' באב התשפ"א (29.07.2021)

בשם המערער: עו"ד מיכל קורן

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

פסק-דין
הנשיאה א' חיות:

זהו ערעור על גזר-דין שניתן בבית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ר' פוקס) ביום 19.10.2020 בת"פ 17893-08-19, ובגדרו נגזרו על המערער 52 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 26.7.2019, וכן מאסרים מותנים, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון וחיוב בפיצוי.

1. המערער, יליד 1994, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ירי באזור מגורים בצוותא לפי סעיף 340א(ב)(1) לחוק העונשין; חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין; איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין; הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין (העבירות לעיל יכונן להלן: התיק העיקרי). כמו כן, ביום 21.9.2020 צורף לדיון בתיק העיקרי גם תיק מבית המשפט לתעבורה בחדרה לבקשת המערער (להלן: התיק שצורף), ועל יסוד הודאתו בתיק זה הורשע גם בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 ונהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

ברקע כתב האישום בתיק העיקרי מצוי סכסוך שהתגלע בין אחות המערער לבעלה (להלן: עאדל). לפי כתב האישום, ביום 25.7.2019 התקשר המערער אל אחיו של עאדל (להלן: המתלונן) ואיים עליו, בין היתר, כי ישרוף לו את העסק, יירה בו ויהרוג אותו ואת אחיו. לאחר שיחה זו נכנס המערער לשטח העיר באקה אל-גרביה - תוך הפרת תנאי כתב ערובה שעליו חתם ביום 18.7.2019, ולפיו נאסר עליו להיכנס לעיר למשך 15 ימים - כשהוא רכוב על קטנוע ובליוי שותף שזהותו אינה ידועה למשיבה (להלן: השותף). לפי הנטען, המערער ישב על הקטנוע מאחורי השותף כשהוא נושא אקדח טעון. המערער והשותף הגיעו לביתו של המתלונן וירו בצוותא לעבר הבית לפחות 9 יריות והוסיפו 6 יריות נוספות באוויר. בשלב זה המתלונן הגיע ברכבו לאזור והמערער ירה לכיוונו מספר יריות. שתיים מהן פגעו בדלת הנהג של הרכב. המערער והשותף ניסו להימלט מהמקום, אך התנגשו ברכבו של אח נוסף של המתלונן אשר הגיע מולם (להלן: התאונה). כתוצאה מהתאונה נגרמו למערער חבלות שונות, אך אף לאחר שנפל ארצה פצוע, הוא שב ואיים על האח הנוסף של המתלונן.

2. בגזר הדין מיום 19.10.2020 פירט בית המשפט קמא את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, וקבע כי העבירות בוצעו לאחר תכנון מוקדם אשר כלל הצטיידות מבעוד מועד באקדח ובתחמושת, כמו גם הגעה לבאקה אל-גרביה חרף העובדה שנאסר על המערער להיכנס לתחום העיר. בית המשפט ציין את הנזק שנגרם ממעשיו של המערער לרכושם של המתלונן ובני משפחתו וכן את הנזק הנפשי שנגרם להם. בית המשפט הדגיש כי "רק בנס" לא הסתיים האירוע בפגיעת המתלונן, בני משפחתו או עוברי אורח אקראיים - וכי גם לאחר התאונה, בעודו שוכב פצוע, לא חדל המערער מלאיים וקבע שהדבר מעיד על תעוזה רבה ועל נחישותו של המערער לפגוע במתלונן ובבני משפחתו.

בית המשפט קמא עמד על הערכים המוגנים שבהם פגע המערער: זכותו של אדם לביטחון ולשלמות גופו, קדושת החיים, וההגנה על הקניין. בית המשפט ציין כי מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים חמורה במיוחד בענייננו, בין היתר, נוכח הסכנה הממשית לפגיעה בגופו ובנפשו של המתלונן אשר ישב בכיסא הנהג והיה חשוף לפגיעת שני כדורים, אף שאלו פגעו בסופו של דבר רק בדלת הרכב. בית המשפט הוסיף והפנה לפסיקה שלפיה ראוי כי בית המשפט יעשה למיגור תופעות של אלימות קשה שבה נעשה שימוש בנשק חם לפתרון מחלוקות וכן סקר את מדיניות הענישה הנוהגת. בשים לב למכלול הנסיבות שלעיל, קבע בית המשפט את מתחם הענישה ההולם בתיק העיקרי בין 4 ל-7 שנות מאסר בפועל. באשר לתיק עבירות התנועה שצורף לתיק העיקרי, קבע בית המשפט כי עיון במדיניות הענישה הנוהגת מגלה כי מתחם הענישה ההולם מצוי בטווח שבין מספר חודשי מאסר (אשר יכול שירוצו בעבודות שירות) ובין 20 חודשי מאסר. עם זאת, מאחר שהמשיבה עתרה לקביעת מתחם הענישה ההולם בין 3 ו-6 חודשי מאסר, קיבל בית המשפט את עמדתה וציין כי הוא לא ישים עצמו בהקשר זה "קטגור יותר מהקטגור".

3. מכאן פנה בית המשפט קמא לגזירת העונש הראוי למערער בתוך מתחם הענישה שקבע. בית המשפט נתן דעתו לגילו הצעיר של המערער ולהודאתו, שתרמה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר אף שבאה לאחר "מספר לא מבוטל של

דיוני הוכחות". בהקשר זה הדגיש בית המשפט כי מאחר שמדובר בסכסוך משפחתי "ההודאה ולקיחת האחריות הן העיקר". עוד ציין בית המשפט כי בעת גזירת העונש הוא התחשב בתקופה הארוכה בה שהה המערער במעצר; בתקופת המאסר אשר ירוצה בימים בהם חלות הגבלות על ביקורי אסירים בעקבות התפרצות נגיף הקורונה; בפגיעה במערער ובמשפחתו; ובנסיבות של סכסוך משפחתי מורכב אשר יצר נתק בין חלקי המשפחה. בית המשפט הוסיף כי התחשב "באופן מדוד" בטענות המערער בדבר סבלו בעקבות פציעתו באירוע, אף שלא צורפה להן אסמכתה מעודכנת. לבסוף נתן בית המשפט דעתו לעברו הפלילי של המערער, אשר "אינו מכביד", ולעומת זאת - לעברו הפלילי-תעבורתי הרלוונטי לגביו נקבע כי זו הפעם השלישית שהמערער נוהג ללא רישיון ויש בכך כדי ללמד על המסוכנות הנשקפת ממנו ועל כך שהוא אינו מורתע מלשוב ולנהוג ללא רישיון חרף הרשעותיו הקודמות.

4. בהינתן מכלול השיקולים שעליהם עמד, גזר בית המשפט קמא על המערער 4 שנות מאסר בפועל בגין התיק העיקרי ו-4 חודשי מאסר בפועל ובמצטבר בגין התיק שצורף. בסך הכל נגזרו, איפוא, על המערער 52 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו. כמו כן גזר בית המשפט קמא על המערער 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או עבירת נשק מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שהמערער לא יעבור עבירת אלימות או עבירת נשק מסוג עוון או עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה; עוד הורה בית המשפט קמא כי המערער יפצה את המתלונן בסכום של 20,000 ₪ וכן הורה על חילוט הקטנוע בו עשה המערער שימוש בתיק העיקרי ועל פסילת המערער מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 12 חודשים לאחר סיום ריצוי עונש המאסר בפועל. מכיוון שבעת מתן גזר הדין חל על המערער עונש מותנה של פסילת רישיון מהליך קודם, הוסיף בית המשפט והורה על הפעלת העונש המותנה ועל פסילת רישיון הנהיגה שלו למשך 6 חודשים במצטבר לעונש הפסילה שנגזר במסגרת ההליך דנן. לבסוף ציין בית המשפט קמא כי נוכח תקופת המאסר שגזר על המערער ובשים לב לחילוט הקטנוע, אין הוא רואה מקום להשית עליו קנס.

טענות הצדדים לערעור

5. מכאן הערעור שלפנינו, בו טוען המערער כי בית המשפט קמא שגה בעונש שגזר עליו. לשיטתו, היה על בית המשפט קמא לתת "משקל בכורה" לכך שהמערער נפצע באירוע ולקחת בחשבון את העובדה שלא היו נפגעים באירוע זולת המערער עצמו. בהקשר זה מוסיף המערער וטוען כי בית המשפט זקף לחובתו נזק נפשי אשר נגרם למתלונן ולמשפחתו, אף שנזק זה כלל לא הוכח. עוד חולק המערער על אופן תיאור התאונה בכתב האישום המתוקן: לגישתו ניתן ללמוד מכתב האישום כי מדובר "באירוע יזום", אך עניין זה לא נחקר. כמו כן טוען המערער כי בית המשפט קמא שגה בגזירת העונש בגין התיק שצורף ובקביעה כי המאסר ירוצה במצטבר לעונש שנגזר עליו בגין התיק העיקרי. לפי המערער, "פסיקה ענפה" קבעה כי העונש על עבירה של נהיגה ללא רישיון נע בין עבודות שירות ל"חודשים בודדים" של מאסר בפועל; וגם אם יאה עליו לרצות מאסר בפועל בגין התיק הנוסף, יש להורות כי זה ירוצה בחופף לעונש שנגזר עליו בגין התיק העיקרי. עוד טוען המערער כי בית המשפט קמא שגה בכך שהורה על חילוט הקטנוע, אשר שוויו לפי המערער 27,000 ש"ח, וזאתחרף העובדה שמשפחתו מצויה במצוקה כלכלית "במהלך תקופת הקורונה". המערער מצוין כי מכלול הנתונים אמנם צוינו בגזר הדין, אך לשיטתו העונשים החמורים מלמדים כי הנתונים לקולה "לא קיבלו כל מקום בשקלול הסופי". לבסוף טוען המערער כי היה מקום לקבוע מתחם ענישה מקל יותר, נוכח הפסיקה בנסיבות דומותואף חמורות יותר שאותה הציג.

המשיבה, מצדה, סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט קמא, וטוענת כי דין הערעור להידחות. לשיטתה, המערער נכנס לסכסוך לא לו, ירה לעבר בית המתלונן ורכבו והיא שבה ומדגישה את שצוין בפסק-הדין כי "אך בנס לא נפצע איש" מהירי וכי למערער עבר פלילי של הפרעה לשוטר, חבלה במזיד ברכב והחזקת אגרופן וסכין, הגם שלא

ריצה עונש מאסר בפועל בגין עבירות אלו. המשיבה מטעימה כי בניגוד לטענת המערער בית המשפט קמא התחשב לקולה בכל הנסיבות המקלות הרלוונטיות, לרבות פציעתו של המערער אך היא מדגישה כי אף בהיותו פצוע ביצע המערער עבירת איומים נוספת כלפי אחיו של המתלונן.

דיון והכרעה

6. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, באתי לידי מסקנה כי דין הערער להידחות. הלכה היא כי ערכאת הערער תיטה שלא להתערב בגזר דינה של הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים שבהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית, או שהעונש שנגזר חורג באופן ממשי מרמת הענישה הנוהגת או הראויה בנסיבות דומות (ראו: ע"פ 6277/20 היילי נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (24.3.2021) (להלן: עניין היילי)). עניינו של המערער אינו בא בגדר אותם מקרים חריגים.

בגזר דינו התייחס בית המשפט קמא למדיניות הענישה המחמירה בעבירות מן הסוג שביצע המערער, וצדק בהפנותו בהקשר זה לע"פ 6493/05 מוסא נ' מדינת ישראל (22.2.2006), בו נפסק:

"המערערים עשו שימוש בנשק חם על רקע סכסוך שפרץ בין משפחותיהם, תוך שהם מתכוונים לגרום חבלות ופציעה לזולת. ירי מסוג זה, ובמיוחד כשהוא מתרחש באזור מגורים, כרוכה בו סכנה של ממש לחיי אדם, ולא רק לאלה המעורבים בסכסוך, אלא גם לעוברי אורח תמימים. הנכונות של המערערים לעשות שימוש בנשק חם, ותהיה המחלוקת ביניהם אשר תהיה, היא המלמדת על מסוכנותם, ומכאן הצורך לנהוג בהם ביד קשה, דבר המתחייב גם מהצורך להרתיע את הרבים." (שם, פסקה 2)

דברים אלה יפים לענייננו.

המערער עשה שימוש בנשק חם וירה לכל עבר בשטח בנוי ומאוכלס, לאחר תכנון מקדים ותוך הפרת תנאי כתב ערובה שעליו חתם ואשר אסר עליו להיכנס לתחומי באקה אל-גרביה. רק בנס לא נפגעו המתלונן, בני משפחתו, או עוברי אורח תמימים. בנסיבות אלה, מתחייבת הטלת עונשים משמעותיים אשר ישקפו מסר הולסומרתיע (ראו: עניין היילי, בפסקאות 36-37 וההפניות שם). מתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא עונה על הנדרש בהקשר זה. הוא תואם את הפסיקה הרלוונטית, וההבחנות שעליהן עמד בית המשפט קמא בין המקרה דנן ובין המקרים שנדונו בפסקי הדין שאליהם הפנה המערער, הן הבחנות במקומן. העונש שנגזר על המערער אף הוא אינו חורג "מרמת הענישה הנוהגת או הראויה בנסיבות דומות" (כאמור בעניין היילי, בפסקה 33), ואינו מצדיק התערבות של ערכאת הערער.

7. טענת המערער כי השיקולים לקולה לא קיבלו ביטוי מספק בשקלול הסופי- דינה להידחות. בית המשפט קמא הבהיר כי נוכח השיקולים לקולה העונשים שנגזרו הינם ברף התחתון של מתחם הענישה ההולם, ובכך נתן להם ביטוי ראוי. בין היתר, התחשב בית המשפט קמא בהקשר זה בפציעות שנפצע המערער, וזאת למרות שלא צורפו אסמכתאות רפואיות לגיבוי טענותיו בנדון.

8. חילוט הקטנועאף הוא אינו מצדיק התערבות. כפי שקבע בית המשפט קמא, בצדק, קיימת זיקה מהותית

בין הקטנוע ובין העבירות שבוצעו, והמערער אינו חולק על כך. כל שטוען המערער הוא שנוכח שוויו של הקטנוע (27,000 ש"ח); המצוקה הכלכלית בה הייתה נתונה משפחתו בתקופת הקורונה; והענישה המחמירה שהושתה עליו - לא היה מקום לחילוט. בניגוד לטענת המערער, דומה כי בית המשפט קמא איזן בהקשר זה כנדרש בין מכלול השיקולים הצריכים לעניין ואף ציין מפורשות כינוכח חילוט הקטנוע הוא נמנע מלהטיל על המערער קנס כספי.

9. ולבסוף-העונש שהוטל על המערער בתיק שצורף אף הוא אינו מצדיק התערבות. מדובר בעבירה שלישית של נהיגה ללא רישיון ובנסיבות אלה, היה מקום להבהיר למערער בהפעלת התנאי ובענישה מצטברת את החומרה שבדבר.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ה באלול התשפ"א (2.9.2021).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

הַנְּשִׂיאָה
